

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
**Factors Correlate to Farmers' Indebtedness in Suwannaphum
District, Roi Et Province**

พิมพ์ชนก กระตุปัญญา,
ภิรดา ชัยรัตน์ และ ศรีรัฐ โกวงศ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
**Pimchanok Kratupunya,
Pirada Chairatana and Srirath Gohwong**
Kasetsart University, Thailand
Corresponding Author E-mail: Pimchanok.Krat@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลกับปัจจัยการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านพฤติกรรม การบริโภคกับปัจจัยการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่มีภาระหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t -test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีปัจจัยการก่อภาระหนี้สินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ประเภทการเกษตร สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกันมีปัจจัยการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคล ได้แก่ การวางแผนทางการเงินระยะสั้น และการวางแผนทางการเงินระยะยาว มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับปัจจัยการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค ได้แก่ ด้านสิ่งกระตุ้น และด้านการตัดสินใจซื้อ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับปัจจัยการก่อ

ภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ด้านความรู้สึกนึกคิด ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

คำสำคัญ: ภาระหนี้สิน; เกษตรกร

Abstracts

This research has objective to 1) Study correlate to farmers' indebtedness in Suwannaphum district, Roi Et province 2) Compare factors of farmers' indebtedness in Suwannaphum district, Roi Et province 3) Study the correlation between personal financial management factors and the farmers' indebtedness factors at Suwannaphum district, Roi Et province 4) Study the correlation between factors of consumption behavior and factors of farmers' indebtedness at Suwannaphum district, Roi Et province. The sample in this research was 400 farmers who have debt with Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC), Suwannaphum district, Roi Et province. Tools used for data collection was a questionnaire. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and the Pearson correlation coefficient by setting statistical significance at the level of .05.

The results of the hypothesis test showed the samples with the different average monthly expenditures had different indebtedness factors with the statistical significance at the .05. While the sample with the differences in gender, age, agricultural type, marital status, education level, number of family members, and average monthly income did not show the differences among indebtedness factors. The Personal financial management factors including short-term financial planning and long-term financial planning have a low level of correlation and in line with the factors of farmers' indebtedness in Suwannaphum district, Roi Et province at the statistically significant level of .05. The consumption behavior factors including stimulant and purchasing decisions had a low level of correlation and in line with the factors causing the farmers' indebtedness in Suwannaphum district, Roi Et province with a statistically significant level of .05. The perception did not have a correlation with farmers' indebtedness factors in Suwannaphum district, Roi Et province.

Keywords: Indebtedness; Farmers

บทนำ

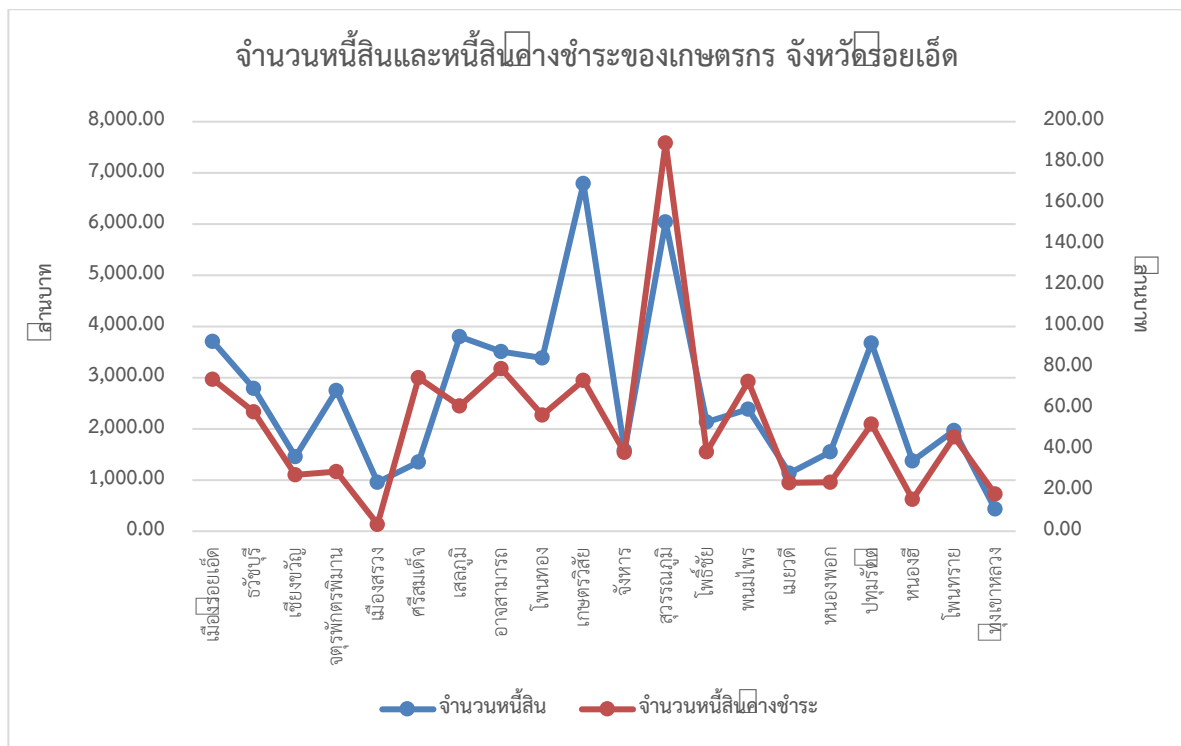
ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่มีการทำการเกษตรในรูปแบบต่างๆมากมาย ประชากรของประเทศไทยกว่าครึ่งหนึ่งมีอาชีพทำการเกษตร รายได้ส่วนหนึ่งของประเทศก็มาจากการส่งออกผลิตผลทางการเกษตรไม่ว่าจะเป็น ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง และส่วนหนึ่งในการส่งออกก็มาจากผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลิตผลทางการเกษตร อย่าง อาหาร และผลิตภัณฑ์จากยางพารา เป็นต้น จะเห็นได้ว่าอาชีพเกษตรกรรมถือเป็นอาชีพหลักของประเทศไทยที่มีการทำรายได้ให้กับประเทศเป็นอย่างมาก (สุกานดา กลิ่นขจร และ นรรัฐ รื่นกวี, 2556 : 23) แต่เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพหลักที่สำคัญของประเทศกลับต้องประสบกับปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านราคา

ผลผลิตที่ไม่แน่นอนตามสภาวะเศรษฐกิจ ปัญหาภัยธรรมชาติที่ส่งผลต่อผลผลิต และปัญหาค่าครองชีพในปัจจุบันที่เพิ่มสูงขึ้น จากปัญหาเหล่านี้เกษตรกรต้องแบกรับภาระต้นทุน และค่าใช้จ่ายต่างๆ ไว้เองจนส่งผลให้เกษตรกรมีสภาพความเป็นอยู่ที่ยากลำบากประกอบกับเกษตรกรบางรายมีฐานะยากจน จนทำให้เกษตรกรหลายรายที่ประสบกับปัญหาด้านการเงินต้องไปกู้หนี้ยืมสินมาใช้ในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต

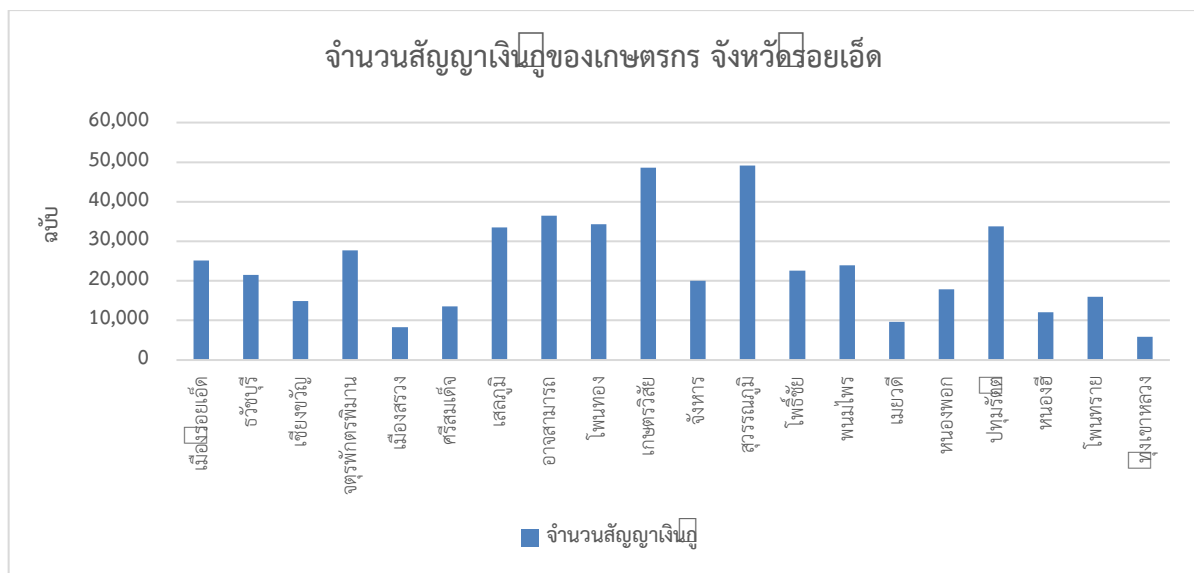
ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรนับเป็นปัญหาเรื้อรังและนับวันปริมาณการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกรก็ยิ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆจนเป็นที่น่าวิตก ซึ่งจากการสำรวจหนี้สินของเกษตรกรไทยย้อนหลัง 5 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – 2562 เฉพาะเกษตรกรผู้ที่มีภาระหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พบว่าเกษตรกรมีการก่อภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2558 จำนวนหนี้สินของเกษตรกรทั้งหมดมีอยู่ประมาณ 1,176,362,897,570.12 บาท ต่อมาในปี พ.ศ. 2562 ปรากฏว่าหนี้สินของเกษตรกรเพิ่มสูงขึ้นเป็นจำนวน 1,487,942,805,050.43 บาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 ถึง 311,579,907,480.31 บาท หรือประมาณร้อยละ 20.94 ของจำนวนหนี้สินในปี พ.ศ. 2562 (ดังภาพที่ 1) (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2563 : 11) ซึ่งหมายความว่าตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาเกษตรกรไทยมีการก่อภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นทุกปีและอาจมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นไปในทุกๆปี และถึงแม้ว่าทางรัฐบาลจะตระหนักถึงปัญหาและมีโครงการช่วยเหลืออยู่บ้าง แต่ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรไม่ได้ลดลงเลยกลับยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นและมีจำนวนเกษตรกรที่เป็นหนี้เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแนวทางแก้ปัญหายังไม่เท่าทันกับความซับซ้อนของปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปในสภาพปัจจุบัน หรือเป็นเพียงการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ ดังนั้นในการแก้ปัญหานี้หนี้สินของเกษตรกรให้สำเร็จลุล่วงได้นั้นจึงควรมองปัญหาแบบรอบด้านและมองให้เห็นถึงต้นเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะได้แก้ไขปัญหาคาเหตุให้ได้ตรงจุดที่สำคัญจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างต่อเนื่องและจริงจัง รวมทั้งต้องมีการหยิบยกขึ้นมาเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขให้เร็วที่สุด

ในปัจจุบันเกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆมากมายไม่ว่าจะเป็น ปัญหาด้านภัยธรรมชาติ ปัญหาด้านราคาผลผลิตที่ไม่แน่นอนตามสภาวะเศรษฐกิจ ปัญหาค่าครองชีพในปัจจุบันที่เพิ่มสูงขึ้น ปัญหาด้านการเงิน และปัญหาด้านความต้องการของตลาด ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาทางด้านการเงิน และจากปัญหาเหล่านี้เกษตรกรต้องแบกรับภาระต้นทุน และค่าใช้จ่ายต่างๆ (สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, 2557 : 31) จนส่งผลให้เกษตรกรมีสภาพความเป็นอยู่ที่ยากลำบากประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน จึงมักเลือกแก้ปัญหาด้วยการ “ก่อภาระหนี้สิน” คือการกู้ยืมเงิน โดยส่วนมากจะกู้เงินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อนำเงินมาลงทุนและนำเงินมาใช้จ่ายในเรื่องต่างๆ แตกต่างกันไป บางรายกู้ยืมเงินมาเพื่อนำไปลงทุนและเป็นการต่อยอดเพื่อให้เงินที่ยืมมาเกิดดอกผลซึ่งเป็นสิ่งที่ดี แต่บางรายกลับกู้เงินมาเพื่อใช้จ่ายฟุ่มเฟือยและไม่เกิดประโยชน์ใดๆสุดท้ายก็กลายเป็นปัญหาเดือดร้อนตนเอง นอกจากนี้เกษตรกรบางรายมีความตั้งใจกู้ยืมเงินเพื่อนำมาลงทุนต่อยอดในอาชีพการเกษตรเพื่อให้ได้ผลกำไรจากการลงทุนแต่กลับไม่ได้ศึกษาหรือวางแผนในการจัดการเงินอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้เงินที่

กู้ยืมมาไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆซ้ำร้ายอาจเกิดการขาดทุนและจำเป็นต้องกู้หนี้ยืมสินเพิ่มขึ้นอีก (ปิ่นภพวิณ
รณรงค์นุรักษ์, 2558 : 24) จากปัญหาการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกรที่กล่าวมานั้นส่งผลกระทบต่อเกษตรกร
บางรายมีพฤติกรรมกรรมการหมุนจ่ายหนี้ คือการไปกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่นเพื่อนำมาชำระหนี้ให้ทันเวลาไม่ว่าจะ
เป็นการกู้จากสหกรณ์ กองทุนหมู่บ้าน หรือการกู้ธนาคาร ซึ่งยังเป็นการเพิ่มภาระหนี้เข้าไปอีกและเป็นการ
ก่อให้เกิดวัฏจักรของการเป็น “หนี้” วนไปไม่รู้จบ ในบางครั้งก็อาจมีเกษตรกรบางรายที่มีปัญหาหนี้สินที่พอก
พูนมากจนไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดจนถึงขั้นตัดสินใจฆ่าตัวตาย เนื่องจากไม่สามารถหาทางออก
จากปัญหาได้และยังต้องเผชิญกับภาวะกดดันต่างๆอีกด้วย ซึ่งก็มีให้เห็นอยู่เรื่อยๆไปในสังคมไทย ด้วยภาระ
หนี้สินของเกษตรกรอาจทำให้เกิดอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรได้
จากข้อมูลของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร, 2563 : 21) พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเป็นภาคที่มีจำนวนหนี้สินของเกษตรกรมาก
ที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีหนี้สินจำนวน 321,022,251,147.29 บาท และมีจำนวนหนี้สินค้างชำระ
มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของประเทศเช่นเดียวกัน ซึ่งหนี้สินค้างชำระมีจำนวน 7,209,451,871.66 บาท เมื่อ
พิจารณาเป็นรายจังหวัดจาก 12 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนพบว่าจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่
มีจำนวนหนี้สินและจำนวนสัญญาเงินกู้ของเกษตรกรสูงที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนบน ซึ่งมีหนี้สินจำนวน 52,756,041,459.31 บาท และมีจำนวนสัญญาเงินกู้ 474,580 ฉบับ โดยอำเภอ
สุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นหนึ่งในอำเภอของจังหวัดร้อยเอ็ดมีจำนวนหนี้สินของเกษตรกรสูงเป็นอันดับ 2 ของจังหวัด
ซึ่งมีหนี้สินจำนวน 6,038,557,508.2 บาท แต่กลับมีจำนวนสัญญาเงินกู้และมีจำนวนหนี้สินค้างชำระสูงที่สุด
เป็นอันดับหนึ่งของจังหวัด ซึ่งมีจำนวนสัญญาเงินกู้ 49,142 ฉบับ และมีหนี้สินค้างชำระจำนวน 189,691,200.7
บาท ซึ่งแสดงได้ดังภาพที่ 1 และภาพที่ 2 (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2563 : 25)

แผนภาพที่ 1 จำนวนหนี้สินและหนี้สินค้างชำระของเกษตรกร จังหวัดร้อยเอ็ด (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562)
ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2563 : 58)

แผนภาพที่ 2 จำนวนสัญญาเงินกู้ของเกษตรกร จังหวัดร้อยเอ็ด (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562)
ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2563 : 72)

จากปัญหานี้สินของเกษตรกรดังที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัย ทั้งนี้จุดประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้เพื่อหาสาเหตุของปัญหาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร รวมทั้งสามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและลดภาระหนี้สินของเกษตรกรให้มีแนวโน้มไปในทางที่ดีขึ้นได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลกับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภคกับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่มีภาระหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนทั้งสิ้น 22,879 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่มีภาระหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane (1960) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 393 คน ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยผู้วิจัยมีการสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เนื้อหาต่างๆจากเอกสาร หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกร อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 8 ข้อ

ประกอบด้วย เพศ อายุ ประเภทการเกษตร สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน **ส่วนที่ 2** เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยชุดคำถามในด้านการวางแผนทางการเงินระยะสั้น และด้านการวางแผนทางการเงินระยะยาว เป็นชุดคำถามที่นำมาตรวจวัด **Rating scale question** มาปรับใช้โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ จำนวน 8 ข้อ **ส่วนที่ 3** เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภคที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยชุดคำถามในด้านสิ่งกระตุ้น ด้านความรู้สึกรู้สึกคิด และด้านการตัดสินใจซื้อ เป็นชุดคำถามที่นำมาตรวจวัด **Rating scale question** มาปรับใช้โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ **ส่วนที่ 4** เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นชุดคำถามที่นำมาตรวจวัด **Rating scale question** มาปรับใช้โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาจากแนวคิด เอกสารข้อมูล และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย
2. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์แบบและความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถามทุกฉบับ
3. นำแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และนำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (Statistical Software) ซึ่งสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

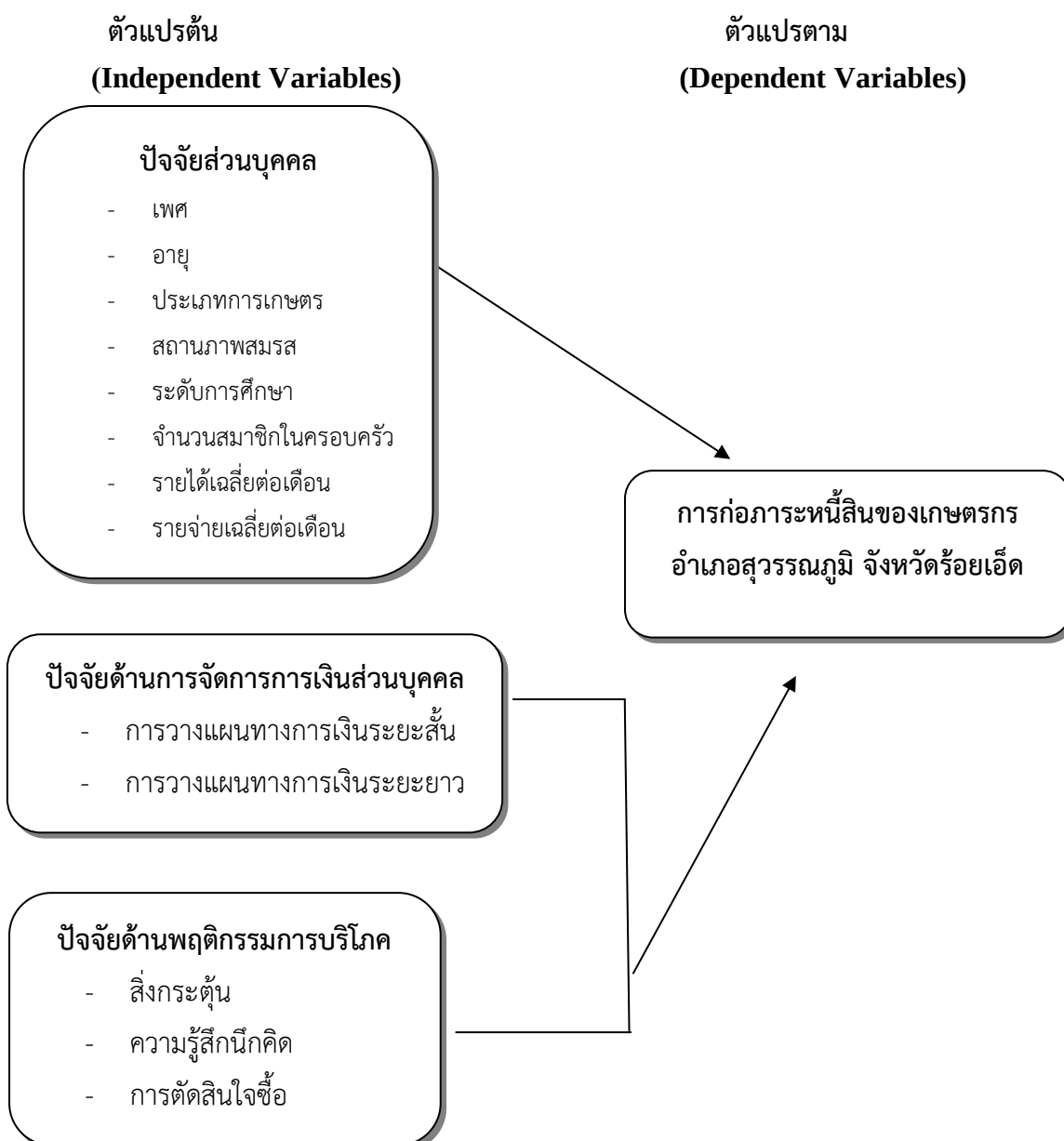
1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ประเภทการเกษตร สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายข้อมูลปัจจัยด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคล ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค และการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
3. ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรอิสระที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ เพศ
4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance : ANOVA) ใช้ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระที่จำแนกเป็น 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ประเภทการเกษตร สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยทางสถิติจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD (Least Significant Difference)

5. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคล และปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค กับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 มีอายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ด้านประเภทการเกษตรคือการเกษตรแบบผสมผสาน จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 โดยมีสถานภาพสมรสคือการสมรส จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาคือประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 - 5 คน จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ทั้งนี้มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 และมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5

2. ปัจจัยด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.02$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นด้านการวางแผนทางการเงินระยะสั้นอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.16$) ส่วนด้านการวางแผนทางการเงินระยะยาวกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 2.88$) ตามลำดับ

3. ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภค ด้านสิ่งกระตุ้นอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.15$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการตัดสินใจซื้อ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.79$) และด้านความรู้สึกนึกคิด กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 2.66$) ตามลำดับ

4. การก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าครองชีพที่สูงขึ้นในปัจจุบันทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นตามไปด้วย กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.90$) รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพที่ดีจำเป็นต้องใช้เงินทุนสูง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 3.85$) และผลผลิตทางการเกษตรที่มีปริมาณมากจนล้นตลาดทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำ กลุ่มตัวอย่าง

เห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 3.77$) ตามลำดับ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกใหม่ ๆ อยู่เสมอ เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า โทรศัพท์มือถือ รถจักรยานยนต์ รถยนต์ เป็นต้น ($\bar{x} = 2.30$) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อย

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินแตกต่างกัน

1.1 ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.2 ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.3 ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีประเภทการเกษตรต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.4 ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.5 ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.6 ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.7 ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.8 ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 ผลการวิจัย พบว่า การวางแผนทางการเงินระยะสั้นมีความสัมพันธ์กับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.151$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.003) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 ผลการวิจัย พบว่า การวางแผนทางการเงินระยะยาวมีความสัมพันธ์กับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.134$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.007) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภคมีความสัมพันธ์กับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกรอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3.1 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภคด้านสิ่งกระตุ้นมีความสัมพันธ์กับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.145$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.004) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภคด้านความรู้สึกนึกคิดไม่มีความสัมพันธ์กับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภคด้านการตัดสินใจซื้อมีความสัมพันธ์กับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.142$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.004) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.1 เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเกษตรกรไม่ว่าจะเพศชายหรือเพศหญิงต่างก็มีภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่แตกต่างกันมาก อีกทั้งสถาบันการเงินหรือแหล่งเงินกู้ต่างๆก็ได้จำกัดเพศในการกู้ยืม ดังนั้นเกษตรกรไม่ว่าจะเพศชายหรือเพศหญิงจึงมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน

1.2 เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเกษตรกรถึงแม้จะมีอายุต่างกันแต่ก็ย่อมมีภาระและปัญหาที่แตกต่างกัน เกษตรกรบางรายมีภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวมาก เช่น ค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร หรือค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้น เป็นต้น ดังนั้นถึงแม้ว่าเกษตรกรจะมีอายุต่างกันแต่หากมีความจำเป็นต้องใช้เงินก็สามารถก่อภาระหนี้สินขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิริณา โภคาพานิชย์ และ สันยญา เคนาภูมิ (2560 : 192-201) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรที่มีอายุต่างกันโดยรวมส่งผลต่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน

1.3 เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีประเภทการเกษตรต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการทำการเกษตรไม่ว่าจะเป็นการเกษตรประเภทใด รูปแบบไหน ส่วนใหญ่จำเป็นต้องมีเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพไม่มากนักน้อย ซึ่งเกษตรกรหลายรายไม่มีเงินทุนเพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพ ดังนั้นเกษตรกรจึงต้องหาเงินทุนอาจจะด้วยวิธีการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินหรือแหล่งเงินกู้ต่างๆ

1.4 เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรที่มีสถานภาพสมรสต่างกันต่างก็มีภาระค่าใช้จ่ายในเรื่องที่แตกต่างกันออกไป เช่น เกษตรกรที่มีสถานภาพโสดแต่อาจมีสมาชิกภายในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดูมาก ส่วนเกษตรกรที่มีสถานภาพสมรสอาจต้องการลงทุนด้านการเกษตรให้มียาได้เพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว และเกษตรกรที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่อาจมีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรหลาน เป็นต้น ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่าถึงแม้เกษตรกรจะมีสถานภาพสมรสที่ต่างกันแต่ต่างก็มีภาระค่าใช้จ่ายที่มากเหมือนกัน

1.5 เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่มีการศึกษาน้อยหรือไม่ได้รับการศึกษาส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจนทำให้เกษตรกรเหล่านี้มีความรู้เพียงแค่การเกษตรที่อาจเป็นมรดกตกทอดมาโดยอาศัยประสบการณ์หรือวิธีการทำการเกษตรที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งนั่นก็เท่ากับว่าเกษตรกรมีรายได้จากการทำการเกษตรเพียงอย่างเดียวเท่านั้นเนื่องจากเกษตรกรเหล่านี้ไม่สามารถประกอบอาชีพอื่นเพื่อหารายได้เสริมได้เนื่องจากมีความรู้ไม่มากพอ ในบางครั้งรายได้จากการทำการเกษตรอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวหรือค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอื่นๆ ทำให้เกษตรกรจำเป็นต้องไปกู้หนี้ยืมสินมาเพื่อใช้จ่าย ส่วนเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีแนวคิดในการลงทุนหรือการพัฒนาเพื่อต่อยอดผลผลิตให้มีคุณภาพและมีกำไรเพิ่มมากขึ้นแต่อาจมีเงินทุนไม่เพียงพอจึงต้องทำการกู้ยืมเงินเพื่อนำมาลงทุน นอกจากนี้ก็ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรมีการก่อภาระหนี้สินเหมือนกันก็คือการขาดทุนจากผลผลิตนั่นเอง เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้สถานะทางการเงินของเกษตรกรยิ่งติดลบแต่เกษตรกรจำเป็นต้องมีเงินหมุนเวียนเพื่อใช้จ่ายภายในครอบครัวและการประกอบอาชีพจึงทำให้เกษตรกรตัดสินใจก่อภาระหนี้สินขึ้น

1.6 เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีภาระค่าใช้จ่ายเกินกว่ารายได้ที่มี เกษตรกรบางรายมีจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวมากค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวก็ย่อมมากขึ้นตามไปด้วยไม่ว่าจะเป็น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเล่าเรียนบุตร หรือค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอื่นๆ เป็นต้น ส่วนเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวน้อยแต่ก็อาจมีภาระค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอย่างอื่น ดังนั้นไม่ว่าเกษตรกรจะมีสมาชิกภายในครอบครัวมากหรือน้อยแต่ด้วยภาระค่าใช้จ่ายที่มากกว่ารายได้ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานะทางการเงินติดลบเป็นเหตุให้ต้องก่อภาระหนี้สินขึ้น

1.7 เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากเกษตรกรบางรายที่มีรายได้น้อยอาจมีภาระค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้ที่ได้รับ ส่วนเกษตรกรบางรายแม้มีรายได้สูงแต่ก็อาจมีภาระค่าใช้จ่ายสูงเช่นเดียวกัน แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับวิธีการบริหารจัดการเงินและพฤติกรรมการบริหารของเกษตรกรแต่ละรายด้วยเกษตรกรบางรายแม้มีรายได้สูง

แต่ไม่รู้จักวิธีการบริหารจัดการเงินของตนให้เกิดประโยชน์แต่กลับนำเงินไปใช้ในเรื่องที่ไม่จำเป็น หรือเกษตรกรบางรายมีรายได้น้อยแต่กลับมีพฤติกรรมการบริโภคที่สูงโดยไม่คำนึงถึงรายได้ที่มี ด้วยเหตุนี้เกษตรกรหลายรายจึงมีรายได้ไม่สัมพันธ์กับรายจ่ายทำให้เกษตรกรหลายรายจึงเลือกแก้ปัญหาด้วยการก่อภาระหนี้สินขึ้น

1.8 เกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีการก่อภาระหนี้สินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเกษตรกรแต่ละรายมีรายจ่ายที่แตกต่างกัน เกษตรกรบางรายมีรายจ่ายน้อยและมีรายได้มากทำให้มีเงินเหลือพอที่จะเก็บออม ดังนั้นเกษตรกรเหล่านี้จะมีสภาพคล่องทางการเงินทำให้เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินเกษตรกรสามารถนำเงินออมที่มีอยู่ออกมาใช้ได้ทันทีโดยไม่ต้องก่อภาระหนี้สิน แต่เกษตรกรบางรายมีรายจ่ายมากกว่ารายได้ทำให้สถานะทางการเงินติดลบเป็นเหตุให้ต้องกู้ยืมเงินมาเพื่อใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สายชล งบครบุรี (2560 : 65-67) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศึกษาผลกระทบจากภาระหนี้สินของเกษตรกร องค์การบริหารส่วนตำบลครบุรี อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา พบว่า รายจ่ายรวมเฉลี่ยของครัวเรือนที่แตกต่างกันทำให้ที่มาของภาระหนี้สินของเกษตรกรองค์การบริหารส่วนตำบลครบุรี อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

2. ปัจจัยด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 การวางแผนทางการเงินระยะสั้นมีความสัมพันธ์กับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีการวางแผนค่าใช้จ่ายประจำเดือนไว้ล่วงหน้าเสมอ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้อาจมีค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวที่จำเป็นอื่นๆอีก ซึ่งทำให้เกษตรกรทราบถึงภาระค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนที่ค่อนข้างสูงแต่เกษตรกรส่วนใหญ่กลับมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายที่มีในแต่ละเดือนทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่จึงใช้วิธีแก้ปัญหาด้วยการกู้ยืมเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายก่อน ด้วยเหตุนี้ถึงแม้ว่าเกษตรกรจะมีการวางแผนทางการเงินที่ดีเพียงใดแต่ก็ไม่อาจยับยั้งการก่อภาระหนี้สินได้เพราะเมื่อรายได้สวนทางกับรายจ่ายก็เป็นเหตุผลที่ทำให้เกษตรกรตัดสินใจก่อภาระหนี้สินได้ง่ายมากขึ้น

2.2 การวางแผนทางการเงินระยะยาวมีความสัมพันธ์กับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรต้องการสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว เกษตรกรจึงมีการวางแผนทางการเงินระยะยาวด้วยการลงทุนเพิ่มเพื่อขยายการผลิตและต่อยอดในการพัฒนาการเกษตรของตนให้ดียิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้มากขึ้น แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีเงินทุนเพียงพอสำหรับการลงทุนเพิ่ม เมื่อเงินทุนไม่เพียงพอเกษตรกรจึงตัดสินใจก่อภาระหนี้สินขึ้นเพื่อหวังนำเงินกู้เหล่านั้นมาลงทุนในการเกษตร

3. ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเกษตรกร อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3.1 ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้านสิ่งกระตุ้นมีความสัมพันธ์กับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรได้รับการกระตุ้นให้เกิดความต้องการในการบริโภคและเกิดการซื้อไม่ว่าจะเป็นจากสิ่งกระตุ้นภายในที่เกิดจากความต้องการในการบริโภคของตัวเองหรือจากสิ่งกระตุ้นภายนอกที่เป็นตัวกำหนดความต้องการในการบริโภคของเกษตรกร เช่น การที่เกษตรกรมีรายได้มากก็จะมีพฤติกรรมการบริโภคที่มากขึ้น หรือโครงการกระตุ้นการใช้จ่ายของประชาชนจากภาครัฐที่เกษตรกรหลายรายเข้าร่วมแล้วอาจทำให้เกิดการใช้จ่ายเกินตัว เป็นต้น

3.2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้านความรู้สึกนึกคิดไม่มีความสัมพันธ์กับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรมักจะคำนึงถึงครอบครัวก่อนเสมอจึงทำให้เกษตรกรมีพฤติกรรมการบริโภคและการซื้อเฉพาะสิ่งที่จำเป็นเท่านั้นและจะพยายามจำกัดการซื้อเพื่อไม่ให้เกินกว่ารายได้ที่มีเนื่องจากว่าเกษตรกรต้องคำนึงถึงภาระค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวที่มีอยู่ด้วย นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายไม่เน้นตามกระแส และมีพฤติกรรมการบริโภคตามความต้องการและความพึงพอใจของตนเองมากกว่าที่จะทำตามผู้อื่น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พบว่าปัจจัยด้านความรู้สึกนึกคิดไม่มีผลกับปัจจัยการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร

3.3 ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้านการตัดสินใจซื้อไม่มีความสัมพันธ์กับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับต่ำ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรจะเลือกบริโภคและซื้อสินค้าตามความต้องการและความพอใจของตนเองโดยจะพิจารณาถึงความจำเป็นและประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก ซึ่งสิ่งที่ทำให้เกษตรกรตัดสินใจซื้อได้ง่ายก็คืออุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับการประกอบอาชีพ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนในการผลิตและเพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพและปริมาณมากขึ้น แต่อุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตรบางอย่างมีราคาที่สูงซึ่งเกษตรกรมีเงินไม่เพียงพอที่จะซื้อแต่เมื่อคิดถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเกษตรกรจึงมองว่าคุ้มค่าที่จะลงทุน ดังนั้นเกษตรกรจึงต้องก่อภาระหนี้สินขึ้นเพื่อให้มีเงินเพียงพอที่จะนำเงินไปซื้ออุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน คือข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ปัจจัยด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคลของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.1 ด้านการวางแผนทางการเงินระยะสั้น เกษตรกรควรมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอเพื่อที่เกษตรกรจะได้ทราบข้อมูลรายรับและรายจ่ายของตนเองอย่างละเอียดและสามารถควบคุมหรือตัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปได้ และหากเกษตรกรสามารถตัดลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปได้ก็จะทำให้เกษตรกรมีเงินเหลือเพียงพอที่จะนำมาเก็บออมไว้ในยามฉุกเฉินได้

1.2 ด้านการวางแผนทางการเงินระยะยาว เกษตรกรควรศึกษาและทำความเข้าใจถึงวิธีการลงทุนและวิธีการบริหารจัดการเงินให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะเริ่มลงทุนเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า และเนื่องจากแผนทางการเงินระยะยาวมีระยะเวลายาวนาน ดังนั้นเกษตรกรจึงควรมีการวางแผนทางการเงินให้รัดกุมและรอบคอบ และควรมีแผนสำรองเผื่อไว้ด้วยเพราะหากแผนทางการเงินหลักเกิดผิดพลาดและล้มเหลว เกษตรกรก็จะสามารถนำแผนสำรองมาดำเนินการปฏิบัติได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้เกษตรกรควรศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมอย่างสม่ำเสมอเพราะหากสภาพเศรษฐกิจและสังคมแย่หรืออยู่ในขั้นวิกฤตก็อาจส่งผลกระทบต่อรายได้และรายจ่ายของเกษตรกรได้หากเกษตรกรรู้เท่าทันถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมก็จะทำให้เกษตรกรสามารถหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับสถานการณ์วิกฤตได้

2. ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเกษตรกร อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 ด้านสิ่งกระตุ้น ก่อนการซื้อสินค้าหรือบริการเกษตรกรควรพิจารณาถึงคุณภาพและประโยชน์ใช้สอยของสินค้าชนิดนั้นด้วยว่ามีคุณภาพอย่างไรและสามารถใช้งานได้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรหรือไม่เพราะหากซื้อสินค้าชนิดนั้นมาแล้วพบว่าไม่สามารถใช้งานได้ตรงกับความต้องการก็จะทำให้เสียเงินโดยเปล่าประโยชน์

2.2 ด้านความรู้สึกนึกคิด เกษตรกรส่วนใหญ่ชอบทำบุญช่วยเหลือสังคมอยู่เป็นประจำโดยไม่คำนึงถึงสถานะทางการเงินของตนเองเนื่องจากมีความเชื่อว่าหากทำบุญเยอะก็จะได้พบเจอแต่สิ่งดีๆ ซึ่งก็ไม่ผิดหากเกษตรกรจะมีความเชื่อในเรื่องเหล่านี้แต่เกษตรกรควรทำบุญช่วยเหลือสังคมให้เหมาะสมกับสถานะทางการเงินและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน

2.3 ด้านการตัดสินใจซื้อ ก่อนที่เกษตรกรจะตัดสินใจซื้ออะไรก็ตามควรมีการศึกษาและหาข้อมูลของสินค้าหรือบริการที่ตนต้องการซื้อและต้องพิจารณาถึงความจำเป็นในการใช้ ความเหมาะสมของราคา ความคุ้มค่าของสินค้า และสถานะทางการเงินของตนก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวกับการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกรในปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น
2. ควรศึกษาเกษตรกรในจังหวัดอื่นที่ยังไม่เคยมีการศึกษาค้นคว้าเพื่อที่จะได้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อภาระหนี้สินของเกษตรกรอย่างชัดเจน
3. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพหรือสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับเกษตรกรเกี่ยวกับสาเหตุของการก่อภาระหนี้สิน เพื่อที่จะได้ข้อมูลในเชิงลึก ได้ความคิดเห็นที่มีความชัดเจนมากขึ้น และได้แนวทางในการแก้ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรได้อย่างตรงจุดและตรงประเด็น

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (2563). รายงานต้นทุนเงินกู้คงเหลือจำแนกตามโครงการ. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (อัดสำเนา).
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (2563). สารสนเทศข้อมูลลูกค้า. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (อัดสำเนา).
- ปิ่นภพวิณ วรรณคุณรักษ์. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อหนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ข้าว และมันสำปะหลัง: กรณีศึกษาเกษตรกรในเขตพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการเงิน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริภา โภคาพานิชย์ และสัญญา เคนาภูมิ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกร อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 5 (ฉบับพิเศษ), 192-201.
- สายชล งบครบุรี. (2560). ศึกษาผลกระทบจากภาระหนี้สินของเกษตรกร องค์การบริหารส่วนตำบลครบุรี อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการงานสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. (2557). การศึกษาหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรและขนาดของเงินกู้ที่เหมาะสม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สุกานดา กลิ่นขจร และนรรัฐ รื่นกวี. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกร จังหวัดนครราชสีมา กรณีศึกษา อำเภอด่านขุนทด และอำเภอโนนสูง. รายงานการวิจัย. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.